

С. П. Дудко¹
О. М. Присяжний¹
А. Г. Снісаренко²

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ БЕЗПЕКИ ЗАСТОСУВАННЯ РАКЕТНИХ КОМПЛЕКСІВ

¹Генеральний штаб Збройних Сил України

²Харківський національний університет Повітряних Сил
імені Івана Кожедуба

Анотація

Об'єктом даного дослідження є розробка заходів безпечного застосування ракетних комплексів

Ключові слова: ракетний комплекс, безпека застосування, несанкціоновані дії, несанкціонований пуск

Abstract

The object of this research development of measures of safe application of rocket complexes

Keywords: rocket complex, safety applications, unauthorized an action, unauthorized starting

В процесі застосування ракетних комплексів (РК) великої дальності дії особливо гостро ставиться питання щодо необхідності забезпечення необхідного рівня безпеки їх застосування [1-3]. В даному випадку під терміном „безпека застосування” РК будемо розуміти їх застосування за призначенням в суворій відповідності з керівними документами і, відповідно, з санкцією (дозволом) уповноваженої на це посадової особи.

Розгляд зазначеної проблематики диктує необхідність проведення відповідного аналізу загроз безпечного застосування РК, які обумовлюються виникненням передумов здійснення несанкціонованих дій (НСД) та несанкціонованих пусків ракет (НСП) в різних умовах експлуатації і застосування РК.

При розгляді поняття НСД, мається на увазі те, що ці дії навмисно або ненавмисно можуть здійснювати особи бойової обслуги ланок управління, які вже допущені до своїх робочих місць з певним рівнем повноважень щодо застосування ракетної зброї.

За наслідками аналізу специфіки умов експлуатації і особливостей бойового застосування РК можна сформулювати наступні дві групи загроз виникнення передумов здійснення НСД/НСП:

- загрози організаційного характеру;
- загрози технічного характеру.

В значній мірі нейтралізація загроз може бути здійснена за рахунок розробки і впровадження системи захисту від НСД/НСП.

Рішення задачі формування вимог до функцій і складу завдань системи захисту від НСД/НСП повинне спиратися на результати аналізу і систематизації загроз, характерних для конкретних типів РК. В результаті цього створюються необхідні умови для розроблення адекватної стратегії захисту, уточнення її основних принципів, і, як наслідок, визначення необхідного складу і комбінації відповідних методів і способів парирования всієї сукупності актуальних загроз.

У загальному випадку, стосовно специфіки РК можна виділити три основні групи методів захисту:

- організаційні;
- алгоритмічні;
- програмно-технічні.

Організаційні методи базуються на розробці, впровадженні у військову діяльність відповідних нормативних документів та суворому дотриманні їх вимог.

Алгоритмічні методи базуються на ідеології системного захисту від спроб формування і введення в систему управління РК несанкціонованих наказів і команд управління, включаючи несанкціонований доступ до інформації бойового управління.

Програмно-технічні методи захисту від НСД/НСП передбачають використання засобів, що дозволяють запобігти можливим негативним наслідкам, які виникають унаслідок проведення випадкових або навмисних (в т.ч. нештатних або помилкових) дій обслуговуючого персоналу.

Підводячи підсумок розгляду проблематики захисту від НСД/НСП, сформулюємо основні принципи, які найбільшою мірою відображають внутрішню суть розглянутих процесів:

- комплексність захисту (застосування організаційних, технічних і організаційно-технічних методів);
- багаторівневність (каскадування) захисного функціоналу;
- безперервність і автономність функціонування технічної компоненти системи захисту;
- ключова роль системи захисту при забезпеченні контролю процесів інформаційної взаємодії основних підсистем об'єктів, що захищаються;
- уніфікація використовуваних програмно-апаратних рішень системи захисту;
- варіативність логіки функціонування, тобто адаптація до типу і модифікації об'єктів, що захищаються;
- суворе обмеження доступу до обслуговування елементів системи захисту;
- надання повноважень на реалізацію рішень по застосуванню зброї суворо обмеженому (заданому) колу посадових осіб;
- виключення можливостей знеособлення відповідальності посадових осіб і обслуговуючого персоналу за ухвалені ними рішення

щодо застосування зброї, управлінню військами і експлуатації РК на всьому протязі його життєвого циклу.

Таким чином, розробка і впровадження уніфікованого програмно-апаратного рішення системи захисту від НСД/НСП, що парирує спектр актуальних загроз, найбільшою мірою відповідає сучасним поглядам військової науки відносно шляхів розвитку РК, а також особливостям організації їх безпечної експлуатації і бойового застосування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Общесистемные вопросы санкционирования применения ракетных комплексов Сухопутных войск / В. Н. Шлокин, С. В. Малахов, А. Г. Снисаренко, и др. // Системи озброєння і військова техніка. – Х. : ХУПС. – 2012. – Вип. 2(30). – С.78-87.

2. Снісаренко А. Г. Актуальні питання безпеки застосування високоточних ракетних комплексів / А. Г.Снісаренко, С. В.Малахов, А. В.Щуцький // Системи озброєння і військова техніка. – Х. : ХУПС. – 2016. – Вип. 1(45). – С.114-117.

3. Чеченков М. М. Особливості забезпечення процедур обробки і обміну інформацією в інтегрованій системі автоматизованого управління і зв'язку ракетних комплексів Сухопутних військ / М. М. Чеченков, С. В. Малахов, А. Г. Снісаренко // Системи озброєння і військова техніка. – Х. : ХУПС. – 2010. – Вип. 4(24). – С.80-87.

Дудко Сергій Павлович, начальник Центрального управління охорони державної таємниці та захисту інформації Генерального штабу Збройних Сил України, м. Київ, e-mail: shtab8@meta.ua

Присяжний Олександр Михайлович, начальник спеціальної служби Центрального управління охорони державної таємниці та захисту інформації Генерального штабу Збройних Сил України, м. Київ, e-mail: shtab8@meta.ua

Снісаренко Андрій Георгійович, кандидат технічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник наукового центру Повітряних Сил, Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба, м. Харків, e-mail: ndv222@meta.ua

Sergiy Dudko, chief of the Central management of guard of state secret and defence of information of the General staff of Military Powers of Ukraine, Kyiv, e-mail: shtab8@meta.ua

Oleksandr Prisiyzhniy, chief of the special service of the Central management of guard of state secret and defence of information of the General staff of Military Powers of Ukraine, Kyiv, e-mail: shtab8@meta.ua

Andriy Snisarenko, Ph. D., senior research worker, senior research worker of scientific center of Air Force, Ivan Kozhedub Kharkiv National Air Force University (KNAFU), Kharkiv, e-mail: ndv222@meta.ua